expõnes loci illius Joa. 6. nisi manduc. &c.
intellecti sacramentaliter. /

(3)

Quamquam Lutherus declaret locum illum Jo. 6. nisi manduca. &c. spiritualiter ut dictum est, tamen bohemi illum declarant sacramentaliter ad probandum ex illo comunionem sub utraque specie necessariam esse et de precepto divino. Unde magis quem fasceseum negotium illis qui hanc expositionem amplectuntur cum ipsis. nec possunt bene illis respondere neque asignare sufficientem solutionem quia nulla est alia quam dicere locum hunc intelligendum esse spiritualiter, ut mihi est evidens ponam hic aliquot solutiones quas ipsi dant catholici, [illegible] qui declarant hunc locum sacramentaliter, et illas impugnabo.

Primo dicunt locum hunc seu verba hec intelligenda esse tamquam dicta comunitati et toti ecclesie in comuni non singulis fidelibus. Et ita quod sufficit ut adimpleant quidam alii ex comunitate ~~illa~~ hoc preceptum adimpleant ut pote sacerdotes. hec tamen solutio nulla est. Primo quia illis quibus imponitur pena propter transgressionem precepti, imponitur preceptum sed christus hic dicit singulis fidelibus non habebitis vitam in vobis, ergo illis precipit manducare et bibere hoc sacramentum. / Secundo christus in toto hoc c. 6. ab illis verbis operamini cibum &c. loquitur cum Judeis et capharnaitis, et omnia alia verba que dixit non comunitati sed omnibus et singulis. ergo et hec. nisi manduca. &c.

Tertio quia isti qui sustinent hanc intelligentiam non illam probant nec suadent rationibus, sed loquuntur ad placitum, unde eadem ratione possem dicere illa et verba nisi penitentiam egeritis &c. dicta esse tamen comunitati, immo omnia decalogi precepta, et ita neminem teneri ad penitendum aut ad adimplendum precepta sed tantum comunitatem ipsam. /

Alii aliter respondent. dicta verba intelligi debere de contenta in hoc sacramento non de speciebus panis et vini, quia non dicit nisi manducaveritis panem et biberitis vinum. sed carnem et sanguinem. / hoc autem (dicunt) adimplet qui sub specie panis comunicat quia sub illa continet totus christus et ita caro et sanguis eius. hec etiam expositio nulla est. Primo quia christus dicit et biberitis eius sanguinem. &c. ille autem qui comunicat sub specie panis licet ~~bibit~~ sumat sanguinem, non tamen bibit sanguinem. / quod et confirmat auctoritas leonis

Secundo quia christus hic dicit caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus. ergo quando dicit / nisi biberitis &c. loquitur de sanguine qui est potus, non de illo qui est sub specie panis. /

/ hanc solutionem dat S. Tho. super Joa. c. 6. videri verba predicta verba posse intelligi vel spiritualiter vel sacramentaliter. / sed certe quia ipse solutio non est sufficiens et tamen illas S. Tho. in 3. p. quia iam erat doctior q. 75. ar. 4. ad 2m. dicit aliter hoc capitulum dicendo intelligendum esse hunc locum spiritualiter ut aug. super Joa. / et dicit tamen non de sola sacramentali / quem verba non tamen quem esse. S. Tho. tum quia non solvit argumentum nam si de utraque intelligatur, unde remanet dubium. tum quia remittit se ad aug. super Jo. qui de sola spirituali intelligit predicta verba, tum et quia ego aliquoddam [illegible] doctissimum se vidisse (nisi memoria eum fallebat, nam sub dubio afirmabat) quadam [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] verbis [illegible]

/ Ad hanc 3^am^. rōnē respōdent quidā sermā hnt, et sanguinē ēē in hostia sacrālr, qquā nō ex vi sacra.ti nā eodem accipiunt hēc duo, (ut in scholis solent cōiter accipi), sed dicunt idem est ēē sacrālr et ēē sub sacra.to spē panis est nedū corpus sacrālr, sed ēt sanguis, aīa et diuinitas, quāuis hec tria nō sint ex vi sacra.ti / et ē cōtra

sed tn̄ hoc ē cōtra cōēm modum loquendi /

Sº. qr sequeī cōtrariꝰ nullum ēē locū expressum in sacris litis quo pbari sacerdotes teneri ad cōficiendū et sumēdum sub vtraq spē, possem ēt dicere q adimplent preceptū cōficiendo et mādūcādo vnā spem, qr sub vna mādūcant et bibunt mº dicto, et sub vna offerunt corpus et sanguinē chri / nā sicut chrus dixit sacerdotibꝰ accipite bibite calicem, ita hic dixit nisi biberitis sanguinē. //

3º. sic argᵗᵒʳ. si tota hec auctoritas nisi mādūcaueritis &c. intelligi sacrālr singulas partes debent intelligi sacrālr, et ita faciet hunc sensū mandūca. carnē sacrālr, et bibe sang. sacrālr nō habebitis &c. sed q cōicat sub spē panis ēt si sumat sanguinē, nō bibit sanguinē sacramētaliter ergo nō adimplet hoc preceptū. / imo nec sumit sanguinē sacrālr

Alij aliter soluunt dicentes dicta verba ēē nō preceptiua sed tn̄ enūciatiua, aut tn̄ dicta ēē nō p modum precepti sed instituti, sicut si Rex faceret institutū aut legē sub his verbis nisi subditi mei portauerint ensem nō gaudebūt hoc uel illo priuilegio, aut qui nō portauerit ensē nō vtatur vestibꝰ sericis &c. per hec verba nō iubet portari ensem, sed statuit q q nō portauerit nō gaudeat his uel illis prerogatiuis. hoc mº dicūt verba hec ēē institutum nō preceptū / uel ēē inquiūt verba enūciatiua nō preceptiua velut si medicus diceret infirmo nisi accipias hāc medicinā aut nisi bibas hoc pharmacū nō habebis vitā aut nō poteris vitā viuere, et si ego dicerē hoī sano nisi mādūces et bibas nō viues, iste nō precipit sed annūciat, sic in dictis verbis chrus (dicūt) nō precipit sed annūciat necessitatē sumēdi eucharistiā et finē ad quē instituta est. s. ad cōseruationē vite spūalis. /

hec tn̄ soluº ēt nulla est pº qr dependet ex 2ª soluº data, que (ut pbatum est) nihil valet, nā ēt si nō sit preceptū sed institutū aut simplex enūciatio necessitatis quā semꝑ euchariā, tn̄ ad habendam aut cōseruādam vitā spūalem est necessaria eius sūptio, et pbarē ego q nō sumptio vnius tn̄ spēi sed vtriusq ut sonat verba chri /, nisi dicas ut in 2ª solutiō. q q mādūcat sub spē panis sumit ēt sanguinē, q iam dictū est nō satisfacere. /

2º. dico q verba hec nullo mº possūt nō ēē preceptū nā sunt de re necessaria

necc.a ad salutē, 8.o q̄ tumcunq simplr enuntient, ōi gnie gnitione precipiendi, obligant, sicut illa verba medici obligāt infirmū, uel sanū, ad sumēdam hanc uel illam medicinā si certum sit sine illo nō posse viuere, et ad comedendum et bibendū ad cōsuādam vitam. nā ōia sunt hec sūt media necc.a ad vitā corporalem ita illa ad vitā spūalem, et sicut est precep. de hac et de illa cons̄uāda, uel adminꝰ obligā.o / idem precepm uel obligatiōnē sēmꝰ ad ponēda media necc.a ad hanc et illam –

Alij Aliter dicunt hec verba preceptiua ēē, et ibi ēē precepm de vsu seu desumptione eucha.e nō tn̄ de modo quo debemꝰ uti illo. s. sub vna uel sub vtraqꝫ spē, et hoc dicunt vsitatum ēē xp̄o ponere potiꝰ preceptm de aliquo sacr̄o, q̄ de eiꝰ vsu, q̄ de modo vtendi: sicut Joa. 3. posuit precepm de bap.mo nō tn̄ de modo, sed de hoc loquitꝰ est mat. vlti.o Ite baptizate omnes gentes in nōie P. f. et sps̄s̄ti. / et de penia posuit precepm luc. 13. nisi peniam egeritis &c. tn̄ modū docuit dicens quorꝰ remiseritis pecc.a &c. ita (dicunt) factā ēē in hoc sacr̄o q̄ Joa. 6. posuit precepm de eucha.a et eiꝰ vsu, sed modum docuit et precepit in institutio.e luc. 22. hoc facite. sub vna spē panis. s. modo iam supiꝰ explicato. /

Sed cōtra hanc expōnē sunt imprimis ipa verba textꝰ Jo. 6. nisi manducaueritis &c. q̄ nō solum sonant hic ēē precepm de eucha.a et eiꝰ vsu. sed ēt de modo sumēdi s. sub vtraqꝫ spē, nisi dicas ut supa hic chrꝰ nō precepe potū vini sed sanguinis, q̄ quidem sub pane cōtinetur sed tunc reddeunt arg.ta supiꝰ facta. / Item pr̄ fieri vis in verbo bibere nō in verbo sangꝰ. nā ille q̄ sumit corpꝰ sub spē panis ēt si sumat sanguinē, nō tn̄ bibit sanguinē, vnde cū chrꝰ hic precipiat hic usum eucha.e sub noībꝰ cibi et potꝰ. et mādücādi et bibendi vr̄ q̄ nedum usum, sed modus vtēdi. s. sub vtraqꝫ spē precipiat

x Alij dixerunt hic loqꝰ chrm̄ cum sacerdotibꝰ tn̄, q̄ dicit carnē et sang. q̄ cū sacerdotes teneant offerre et repn̄tare mortē chrꝰ debent hoc facere p̄ modū carnis et sang.is separatim. / et ita sumere hoc modo, nō tn̄ seculares sed hec opinio aut imagina.o potiꝰ, nulla eget impugnatiōne. /

UGR Biblioteca Universitaria

x Sentia S. Tho. de expone hor verbor est dubia, fuit n. varius diu
sis in locis, ipse n. cum eet vir prudentissimus et videret doctores
et graves ee pro hac et pro illa parte, neminem voluit negare. / tn si o
opus dicta considerat, certe magis amplectit sensum spiritualem q. sacra
ut pz ex solu. eelig arg. 4. 2-3. p. q. 75. ar. 4. ut sup habes, et
idem ēt ex. q. 80. ar. 4. ubi nō probat precep. de sumptione euc
ex illis verbis luc. 22. hoc faci. in me. come. / nō ex istis Jo. 6. / et
ponat illa verba in arg. eo sed contra, nā hoc loco solet ipse ponere au
ritates et rones q nō euidenter efficaciter probāt conclus. / in io aliq
respōdet ad rones posi. in arg. eo sed contra nec tenet illas. /

UGR Biblioteca Universitaria

In p.º Al.º querebat nō solum An sumptio euch.ª sit in precepto, sed an sit necc.ª ad salutem - ad p.m jam responsum est. ad 2.m nunc R.º /.
pro quo advertendum est, q nō omne qd est in precepto est de necc.te salutis, nec ecōtra.º nam preceptum de honorā dis parētib. de subueniēndis, de ponēda vita pro bono fidei et repu.ca, de remitendis injurijs, de subueniēndo extreme indigenti &. et multa alia, non sunt necc.ª ad salutē, q ad nullū illorū teneor nisi se offerat ocasio, et hęc pt nunq ēē aut venire. / ecōtra.º aut paruulis bap.s est de necc.te salutis nō tñ in precepto, et adultis ēt q nihil sciunt neq̄ pōt sciri de legechis, nec audierunt illam. / Item habitus sunt ēt necc.j ad salutē. s. grā cha.tis et alij vir.tes fides spes. &. et tñ de illis nō est precep.m. hoc supp.to dicō hanc ēē dr̄am jnter bap.m penam et euch.ª q bap.mus ē ab.te necc.ty ad salutē, q est janua qua intrat in ecc.ª ex qua nullus saluat / pena vero est necc.ª ad salutem ex suppositione, .1. si post bap.m peccauerit qs, nō aut alio m.º, unde .2. para. vlt. et tu deus justorū nō posuisti penam justis Abraham, Jsaac et Jacob, his q tibi nō peccauerunt, vnde dn̄a n̄rā nō indiguit pena. / euch.ª vero nō ita necc.ª est ad salutē, sicut bap.mus et pena, q pt quis sine illa saluari ēt lapsus post bap.m / tñ multis est necc.ª q sine illa nō pōt conseruari in vita grē, sicut neq sine cibo corporali jn vita corporali, vnde hēnt se ista tria sacrā ad vita spūalem sicut grātio medicamētum et cibus ad vitam corporalem. /
reliqua q sacrā nō sunt de necc.te salutis -/.

s. Tho. 3. p. q. 84. ar. 5.

Vt superius dictum est, ex nullo alio loco script. vr posse elici precep.m de
sumptione euchar. qz ex illo luc. 22. hoc fa. in me. com. Interpre
do illum modo iam dicto q sit dictu oibg tam sacerdotibg qz secu
sub spe panis sola, ut in mea senta explicatu est.

Sed ~~[struck]~~ contra hoc est q verba illa dicta sunt solis sacerdotibg,
ut coiter tenent omnes fere doctores, ps illis verbis fecit chrs sacerdotes
suos aptos et precepit eos cosicere et sacrificare, ergo illis solis dicta
sunt et eor successoribg s. sacerdotibus, no aut secularibg, al
incideremg in errore lutheri aserentis omnes ee sacerdotes.

S. Ro. Vtrumqz aserit, et in illis verbis ee oibg precep.m coicandi
et factos ee sacerdotes aptos et eor successores. hoc 2m aserit .3. s.
ar. .ad . et certe vix pt vtrumqz sustineri.

Sed respodet duobg modis s. q verba illa loquunt tm cum ap
et eor successoribg, et eos in me.te obligant ad oe illud qd chrs
fecit in cena s. cosiciendum sumendus corpus et sang. et ad sacrifica
mediate tm obligare laicos ad sumptioe euchae., nam si sacerdotes
tenent dare euchaa. laici tenet ad sumendum, et ita ex hoc l
hent precep.m coicandi, sicut ex illo Jo.a. . accipite sprm. quor
remi. pe. re. eis. et quo. re. re. erunt elicit precep.m cofitendi
sacerdotibg, qz illi no pnt remittere aut retinere pecca. aleor nisi
audiant eor cofesio. Item ex illo mat. ultimo. Ite in uni.
bap. oes gen. in no. p. f. s. aptli hueru precep.m baptizandi,
consequenter relig suscipiendi bapm. hent inqz, ex his locis
precep.m laici cofitendi et ad baptismu suscipiendu, qz qz chrs no lo
queret cu illis, ita ~~[struck]~~ in dictis verbis hoc facite in me. co.

[Left margin, at "et eor successoribg":] et alijs distribuendo

[Left margin:] item ex illis verbis dictis Petro pasce oues meas, no solum hent precep.m Petrus et alij pastores pascendi oues sed et ipse oues obediendi, alias no possent illas pascere

Sed insurgit duplex dificultas. pa. qz sacerdotes tenerent in oibg
missis coicare laicos ut dicunt heretici, q aserunt oes missas pri
uatas ee abrogadas, priuatas aut appellant illas in qbg n
coicat nisi solus sacerdos,

2a qz teneret et coicare laicos sub vtraqz spe, sicut chrs fecit
et coicauit aptos, si tenet facere qd ipse fecit.

UGR Biblioteca Universitaria

Ad hoc dico dubia respondet. ad primum quod tenent si laici volunt communicare
... non sit impedimentum aliud, alias non, sicut et non tenetur
absoluere illos nisi ipsi confiteantur sua peccata et baptizare nisi ipsi
velint suscipere baptismum./

ad 2m. respondet quod tenetur, nisi ecclesia aliud ordinaverit.
idest nisi precipiat non communicandos esse nisi sub una specie laicos. nam
tenemur obedire ecclesie cuius oeconomis relictum est ut possit
hec que non sunt de esentia sacramentorum mutare et variare pro
ut viderit et iudicaverit expedire./

2o modo possumus dicere ad dubium principale, quod in illis verbis
hoc facite &c. loquitur christus cum omnibus sacerdotibus et secularibus, et pre-
cipit illis quod conficiant communicent et sacrificent, unicuique in suo
gradu iuxta ecclesie ordinationem, non enim omnes debent aut possunt sacri-
ficare sed soli sacerdotes ut ex multis locis scripture constat
et quod sacerdos et sacrificium se inferunt ad invicem, neque omnes
debent aut possunt esse sacerdotes, ut constat et ex sacris literis./

3o possumus dicere quod illis verbis non ordinavit christus sacerdotes
nec precipit conficere, sed tamen sumere eucharistiam et hoc omnibus fidelibus
ut superius dictum est, certum tamen esse ordinasse apostolos sacer-
dotes in cena vel alibi de quo non fit mentio in sacris literis, sicut
certum est ordinasse .b. paulum sacerdotem, et tamen non constat ubi.
Item certum est .b. Thomam apostolum habuisse potestatem absolvendi
sicut ceteri apostoli. et tamen non constat ~~ubi~~ ubi aut quando illi data fuit
actio, nam quando dedit aliis apostolis in dominica in albis quando ingressus est
Ihesus ad illos ianuis clausis et dixit accipite spiritum sanctum quorum remi[seritis]
peccata &c. tunc non erat ibi Thomas. / Item certum et de fide
est christum instituisse sacramentum baptismi, ubi aut aut quando insti-
tuerit dubitant de hoc doctores. Ita dico in proposito certum est et de fide
christum ordinasse apostolos sacerdotes ubi aut aut quando, sive in cena sive
alias, hoc non est certum, hoc dico quoad potestatem circa corpus christi
verum, nam quoad potestatem ~~chr~~ circa corpus christi misticum .i. fideles

[Margin:] certe data fuit thome quando aliis quamquam non fuerit presens./

constat datam fuisse illis Joa. 20. per illa verba accipite s[piritu]m quorum remi. pec. &c. / sed certe durũ est asserere chrum non dedisse ap[osto]lis p[otes]tatẽ circa veru chri corpus in illis verbis hoc faci in me. commemo[ratione]. Tum q[ui]a verba sunt clara. Tum q[ui]a sic sentiunt fere oẽs doctores c[on]tra quos aliq[ui]d asserere temerarium est. / sed in m[ateri]ã de sacrifi[ci]o missæ tractabit[ur] hoc amplius. /

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria

UGR Biblioteca Universitaria